

KANCELARIA
SENATU

BIURO ANALIZ,
DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Zasady ujawniania zakupów
realizowanych przez
instytucje sektora finansów
publicznych w wybranych
państwach europejskich
(we Francji, w Grecji,
Niemczech, Norwegii,
Szwecji i we Włoszech)

Opinie
i ekspertyzy
OE-410

WARSZAWA 2022

Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji zamawia opinie, analizy i ekspertyzy sporządzone przez specjalistów reprezentujących różne punkty widzenia. Wyrażone w materiale opinie odzwierciedlają jedynie poglądy autorów. Korzystanie z opinii i ekspertyz zawartych w tym zbiorze bez zezwolenia Kancelarii Senatu dopuszczalne wyłącznie w ramach dozwolonego użytku w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880 ze zm.) i z zachowaniem wymogów tam przewidzianych. W pozostałym zakresie korzystanie z opinii i ekspertyz wymaga każdorazowego zezwolenia Kancelarii Senatu.

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2022

Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji
Dyrektor – Agata Karwowska-Sokolowska
tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,
e-mail: Agata.Karwowska-Sokolowska@senat.gov.pl

Wicedyrektor – Danuta Antoszkiewicz
tel. 22 694 93 21,
e-mail: Danuta.Antoszkiewicz@senat.gov.pl

Dział Analiz i Opracowań Tematycznych
tel. 22 694 95 33, fax 22 694 94 28
Redaktor prowadzący – Dorota Rutkowska

Opracowanie graficzno-techniczne
Centrum Informacyjne Senatu
Dział Wydawniczy

Kancelaria Senatu
czerwiec 2022

Zasady ujawniania zakupów realizowanych przez instytucje sektora finansów publicznych w wybranych państwach europejskich (we Francji, w Grecji, Niemczech, Norwegii, Szwecji i we Włoszech)

Synopsa ekspertyzy

1. Dyrektywy unijne dotyczące zamówień publicznych zawierają modelowe rozwiązania, których funkcją jest zapewnienie przejrzystości systemu udzielania i realizowania zamówień publicznych. Standardy w tych przepisach ustanowione mogą być w prawie krajowym podwyższane. Wprowadzenie wobec jednostek sektora finansów publicznych obowiązku informowania o wszystkich albo wybranych (na podstawie obiektywnych kryteriów) zamówieniach publicznych i zawartych umowach jest dozwolonym podwyższeniem standardu przejrzystości wyrażonym w prawie unijnym. W ocenie tej pomija się jednak względy wynikające z jakichkolwiek innych regulacji prawnych (np. prawa ochrony informacji handlowej lub danych osobowych).
2. Modele systemowe zapewniania przejrzystości w udzielaniu zamówień publicznych (jakiegokolwiek wartości) przyjęte przez państwa uwzględnione w analizie są bardzo zróżnicowane nie tylko co do rozwiązań prawnych dotyczących sposobu ujawniania tych zamówień, ale także co do celów, które te modele mają realizować. Zasadniczym celem żadnego z modeli nie jest po prostu zapewnienie każdemu informacji o umowach zawartych przez odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych.

3. W większości uwzględnionych w analizie państw centralne miejsce systemowe zajmują obserwatoria dysponujące stale aktualizowanymi bazami danych o przebiegu i rezultacie zamówień publicznych. Takie rozwiązanie ma służyć monitorowaniu przez rząd sposobów wydawania pieniędzy publicznych przez jednostki stanowiące odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych, a także kontrolowaniu zakresu, w jakim potencjalni i rzeczywiście oferenci spełniają kryteria dostępu do zamówień publicznych. We Włoszech wyraźnym celem obserwatorium jest walka z przestępczością zorganizowaną oraz realizacja preferencji polityki publicznej, by zapewnić rotację w dostępie niektórych oferentów do zamówień publicznych (co samo w sobie – jako rozwiązanie systemowe – może budzić wątpliwości prawne, dla niniejszej ekspertyzy jednak nieistotne).
4. Nie należy także rozwiązania greckiego interpretować inaczej jak właśnie jako takiego, które ustanawia repozytorium danych o zawartych przez sektor publiczny umowach (od określonej w przepisach wartości przedmiotu zamówienia); repozytorium to ma umożliwiać monitorowanie funkcjonowania systemu zamówień publicznych.
5. Wszystkie uwzględnione w analizie państwa pracują nad doskonaleniem systemów informatycznych służących wsparciu i monitorowaniu systemu zamówień publicznych. W większości z nich celem polityki publicznej jest ucyfrowienie wszystkich procesów w tym zakresie i to bez względu na wartość zawartych umów.

1. Cel i zakres ekspertyzy

Celem ekspertyzy jest identyfikacja zasad ujawniania zakupów realizowanych przez instytucje publiczne (działające na zasadach tożsamyh lub bardzo podobnych do polskich instytucji sektora finansów publicznych) we Francji, w Grecji, Niemczech, Norwegii, Szwecji oraz we Włoszech.

Ekspertyza opiera się na analizie dostępnych źródeł (tj. tekstach prawnych i tekstach opisowych, w tym na dokumentach urzędowych) dotyczących systemów prawnych państw objętych jej zakresem. Z wyjątkiem zagadnień dotyczących Grecji, uwzględnia także informacje udostępnione w językach urzędowych państw, do których się ona odnosi. Jest rezultatem przejrzenia kilkuset stron internetowych. Przedstawiona analiza nie stanowi jednak pełnej prawniczej prezentacji

systemu prawnego poszczególnych państw. W szczególności analiza systemu niemieckiego jest zasadniczo ograniczona do poziomu federalnego państwa.

Założeniem ekspertyzy, które wręcz należało uczynić po to, by adekwatnie odzwierciedlić stan prawny obowiązujący we wszystkich państwach członkowskich, jest to, że wszystkie zamówienia jednostek stanowiących odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych są objęte rygorami prawa zamówień publicznych. Rygory te są jednak zróżnicowane ze względu na obowiązujące progi zamówień (unijne i krajowe) oraz przedmiot/cel zamówień. Implikuje to, że podstawowe krajowe zasady zamówień publicznych (w szczególności zasada zachowania konkurencyjności, równego dostępu i traktowania, proporcjonalności i przejrzystości dostosowanej do natury/celu zamówienia) obowiązują także w odniesieniu do zamówień nawet najmniejszej wartości, a także do zamówień na potrzeby obrony i porządku publicznego.

Podjęto wszelkie możliwe starania, by ekspertyza odzwierciedlała stan prawa na dzień jej sporządzenia, tj. 28 czerwca 2022 r. Pełną odpowiedzialność za prawidłową identyfikację aktualnego prawa i jego właściwą interpretację przyjmuję jednak jedynie w odniesieniu do prawa polskiego oraz prawa Unii Europejskiej.

2. Istotne dla analizy kwestie ogólne

W analizie dotyczącej przedmiotu tej ekspertyzy i w ocenie jej wyników należy brać pod uwagę to, że same dyrektywy unijne dotyczące zamówień publicznych¹ przewidują zachowanie istotnych standardów przejrzystości procesu udzielania takich właśnie zamówień i ich wykonywania. Dla przykładu, tabela 1 przedstawia syntetyczną analizę przepisów dotyczących realizacji zasady przejrzystości w dyrektywie 2014/24/UE.

---

1 Tj. zasadniczo dyrektywa 2014/23/UE, 2014/24/UE, 2014/25UE oraz dyrektywa 2009/81/UE.

Tabela 1. Zasadnicze wymogi przejrzystości w unijnych dyrektywach dotyczących zamówień publicznych. Przykład dyrektywy 2014/24/UE

Przepis	Treść odnosząca się do realizacji wymogów przejrzystości
Art. 18 ust. 1	Ogólne wymagania przejrzystości działań instytucji zamawiających
Art. 21 ust. 1-2	Wyjątek poufności (tajemnicy przedsiębiorstwa jako odstępstwo od jawności działań instytucji zamawiających (określonych w art. 50 i 55))
Art. 22	Otwartość komunikacji z oferentami (przejrzystość ograniczona, wykluczająca dostęp osób trzecich)
Art. 26 ust. 5	Otwartość ogłoszeń (zaproszeń do ubiegania się o zamówienie publiczne) jako zasada zamówień publicznych
Art. 27	Otwartość w procedurze otwartej
Art. 28 ust. 1	Otwartość w procedurze ograniczonej
Art. 29 ust. 1	Otwartość w procedurze konkurencyjnej z negocjacjami
Art. 30 ust. 1-3	Otwartość w dialogu konkurencyjnym
Art. 31 ust. 1 i 3	Otwartość w partnerstwie innowacyjnym
Art. 33	Otwartość w umowach ramowych (w zakresie postępowań elektronicznych i zamówień zagregowanych)
Art. 34 ust. 1-6	Otwartość w dynamicznym systemie zakupów
Art. 35	Otwartość w aukcjach elektronicznych
Art. 48 (w zw. z art. 51-53)	Powszechne udostępnianie ogólnego ogłoszenia informacyjnego
Art. 49 (w zw. z art. 51-53)	Powszechne udostępnianie ogłoszeń o zamówieniu
Art. 50 (w zw. z art. 51-53)	Powszechne udostępnianie ogłoszeń o udzieleniu zamówienia
Art. 54	Udostępnianie informacji kandydatom i oferentom
Art. 75	Zasady publikacji ogłoszeń
Art. 79	Zasady publikacji ogłoszeń konkursowych
Art. 82	Przejrzystość postępowania sądów konkursowych
Art. 84	Wymóg sporządzania sprawozdań z postępowań o udzielenie zamówień publicznych

Źródło: opracowanie własne

Wspomniany w tabeli 1 przepis art. 84 jest szczególnie istotny dla zapewnienia w procedurach zamówień publicznych przejrzystości już po ich rozstrzygnięciu. Przewiduje on, że w odniesieniu do każdego zamówienia lub umowy ramowej oraz każdorazowego ustanowienia dynamicznego systemu zakupów, instytucje zamawiające mają obowiązek sporządzenia stosownego pisemnego sprawozdania. Musi ono zawierać m.in.:

- (a) informację o przedmiocie i wartości zawartych w przedmiotach tych postępowań umów,
- (b) wskazanie, kto został zakwalifikowany w postępowania, a kto odrzucony, jak również z jakiego powodu, a także z jakich przyczyn odrzucono oferty uznane za rażąco tanie,
- (c) wskazanie oferenta, który ostatecznie otrzymał zamówienia oraz powodów wyboru właśnie jego oferty.

Dodatkowo art. 84 dyrektywy 2014/24/UE wymaga, by instytucje zamawiające dokumentowały przebieg wszystkich postępowań o udzielenie zamówienia. W tym celu mają one obowiązek przechowywania (przez co najmniej 3 lata od udzielenia zamówienia) wystarczającej dokumentacji uzasadniającej decyzje podejmowane na wszystkich etapach postępowania o udzielenie zamówienia. Przepis ten zastrzega jednak, że wspomniane sprawozdanie jest udostępniane w obrocie pomiędzy organami władzy publicznej (w tym z Komisją Europejską).

Dyrektywa wyznacza jednak standard, który – w odniesieniu do postępowań poniżej progów wartości przedmiotu zamówienia przez nią określonych – może być odpowiednio tak zmieniony w prawie krajowym, że zapewni to szerszy publiczny dostęp do danych zawartych we wspomnianym sprawozdaniu. W obecnie obowiązującej polskiej regulacji Ustawy Prawo zamówień publicznych², wspomniany standard jest wręcz obniżony. Artykuł 82 ust. 1 i 2 tej regulacji przewiduje bowiem, że zamawiający mają obowiązek sporządzania sprawozdań rocznych o zamówieniach, których wartość jest mniejsza niż 130 tys. złotych, które przekazują jedynie do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. Zwłaszcza w warunkach postępującej cyfryzacji działania administracji, takie ograniczenie nie wydaje się do końca uzasadnione.

Należy także zwrócić uwagę, że w niektórych administracjach publicznych (np. w administracji norweskiej i włoskiej) podjęto starania o zastosowanie w praktyce zamówień publicznych międzynarodowego standardu przejrzystości, w postaci tzw. standardu otwartości danych kontraktowych (*Open Contracting Data Standard, OCDS*). Standard

---

² Dz. U. z 2019 r., poz. 2019. ze zm.

taki nie jest i nie może być ustalony jako obowiązkowy ani w prawie unijnym, ani w prawie krajowym, ale może być wskazany jako rekomendowany do stosowania przez same krajowe administracje publiczne. Wspomniany standard OCDS został opracowany w ramach inicjatywy podjętej wspólnie przez prywatną organizację Sieć Omidyara (*Omidyar Network*) oraz Bank Światowy. Standard wskazuje, które dokumenty tworzone w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych mają być upubliczniane i jakimi kanałami. Zasadą OCDS jest pełna otwartość i udzielenie na publikowane materiały otwartej licencji, co implikuje możliwość ich ponownego użycia w każdym innym postępowaniu przetargowym. Implikuje również ograniczenie zakresu zastrzegania informacji przekazywanych przez przedsiębiorców uczestniczących w procedurach zamówieniowych jako tajemnicy handlowej.

3. Analizy krajowe

3. 1. Francja

Struktura regulacyjna zamówień publicznych jest we Francji skomplikowana. Skomplikowanie to wynika ze złożonego podziału administracyjnego tego państwa, a także podziału kompetencji pomiędzy poszczególnymi jednostkami tego podziału i – co za tym idzie – ze złożoności samej regulacji zasadniczo implementującej przepisy dyrektyw unijnych odnoszących się do zamówień publicznych.

Większość owych postanowień jest wykonywanych (a więc i transponowanych) w Kodeksie zamówień publicznych (*Code des marchés publics, CMP*)³ z 2006 r. Koncesje są uregulowane osobno w tzw. pierwszej Ustawie *Sapin* z 1993 r. (dotyczącej świadczenia niektórych usług)⁴ oraz w rozporządzeniu No. 2009-864 z 15 lipca 2009 r. (dotyczącym koncesji na niektóre roboty budowlane). Na osobnej od CMP podstawie prawnej stosuje się prawo zamówień publicznych we Francji do jednostek działających na podstawie prawa publicznego⁵.

---

3 Obecnie obowiązuje akt ustanowiony, w tzw. części legislacyjnej (tj. w zakresie materii ustawowej), na mocy rozporządzenia No. 2018/1074, a w tzw. części regulacyjnej (tj. w zakresie materii, która może być objęta aktami nieustawowymi) na mocy dekretu No. 2018/1075, *Journal Officiel* z 25 grudnia 2018 r.

4 Ustawa No. 93-122 z 29 stycznia 1993 r.

5 Rozporządzenie No. 2005-649 z 6 czerwca 2005 r.

Zachowania jedynie ogólnych zasad prawa zamówień publicznych wymaga się w odniesieniu do zamówień o wartości przedmiotu zamówienia nie przekraczającej 15 tys. euro. Kontrakty takie mogą być udzielane także bez ogłoszenia o zamówieniu. W odniesieniu do zamówień o wartości przekraczającej 15 tys. euro a nie przekraczającej 90 tys. euro podmioty zamawiające mają swobodę wyboru metody ogłoszenia o otwarciu przetargu.

System zamówień publicznych (w tym zbieranie danych o przetargach i ich rezultatach) jest zadaniem przypisanym urzędowi Ministra Gospodarki, Finansów, Suwerenności Przemysłowej i Cyfrowej (*Ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, MEFSIN*). W ramach tego urzędu, konkretnie tym zadaniem zajmuje się Dyrekcja spraw prawnych (*Direction des Affaires Juridiques, DAJ*). W ramach wykonywania swoich funkcji korzysta ona z Obserwatorium Gospodarczego Zamówień Publicznych (*L'Observatoire économique de la commande publique, OCEP*).

Wszyscy zamawiający stanowiący odpowiedniki jednostek sektora finansów publicznych są zobowiązani do zgłaszania do OCEP udzielonych zamówień o wartości równej albo przewyższającej 90 tys. euro (bez VAT, TVA). W przypadku przetargów o charakterze innowacyjnym obowiązek zgłoszenia zaczyna się od wartości przedmiotu zamówienia równej lub większej niż 25 tys. euro. Zgłaszanie zamówień poniżej wspomnianych progów nie jest obowiązkowe, ale rekomendowane. Stąd potencjalnie wszystkie zamówienia publiczne mogą być zgłaszane do systemu OCEP. Zgłoszeń dokonuje się w systemie elektronicznym REAP (*Recensement économique des achats publics, REAP*), w którym identyfikuje się jednostkę zamawiającą, wykonawcę zamówienia oraz zasadnicze warunki zawartej umowy. Wydrukowane potwierdzenie zgłoszenia (nie wypełnione) wygląda następująco:

Rys. 1. Wzór stosowanego przez francuski OECP zgłoszenia udzielonego zamówienia publicznego w systemie REAP (wydruk powstający po wypełnieniu formularza elektronicznego)

MINISTÈRE DE L'ÉCONOMIE
ET DES FINANCES

**OBSERVATORIUM GOSPODARSTWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH
INWENTARZ GOSPODARSTWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH**

Formularz zgłoszenia

W celu poprawnego wypełnienia zobacz «Przewodnik zgłoszenia:
http://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/daj/marches_publics/formulaires/reponse/guide_recoensement.pdf

OPERAÇÃO ECONOMIA
DE LA COMMANDE PUBLIQUE

Dane identyfikujące umowę

Numer SIRET (Nr SIREN + Nr NIC)
zamawiającego publicznego

Miesiąc i rok zgłoszenia umowy

2		Wewnętrzny numer umowy										N° Avi		N° AS					
Rok		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Nr SIREN jednostki kontraktującej										Nr rejestrowy									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Miesiąc	2	0	Rok
1	2	3	4

Sposób wykonania umowy

1 – zwykły
2 – wedle wskazań zamawiającego

3 – w transzach
4 – w transzach i wedle wskazań zamawiającego

5 – w fazach
6 – inne

(wskaź numer wyboru)

Natura prawna umowy

1 – umowa główna
2 – umowa uzupełniająca

3 – umowa na podstawie umowy ramowej
4 – umowa ramowa

5 – inna

(wskaź numer wyboru)

W przypadku zmiany istniejącej umowy

1 – bez skutków finansowych
2 – zwiększenie wartości umowy

3 – zmniejszenie wartości umowy

(wskaź numer wyboru)

Zasadniczy przedmiot umowy

Kod przedmiotu (CPV): (8 cyfr
1 1 cyfra kontrolna)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kod CPV pomocniczy:

2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	----

Procedura

(wskaź numer wyboru)

01 – otwarta
02 – ograniczona
03 – negocjacje z uprzednią publikacją zaproszenia do składania ofert
04 – negocjacje bez uprzedniego zaproszenia do składania ofert
05 – procedura szczególna w zakresie ochrony

06 – dialog konkurencyjny
07 – konkurs
08 – zamówienia dynamiczne
09 – procedura dostosowana (eMAPa)
10 – inna

(wskaź numer wyboru)

Wartość przedmiotu umowy
(zaokrąglony do 1 euro)

Czas trwania umowy w miesiącach
(zaokrąglona do pełnego miesiąca)

Ustalona cena

1 – cena stała
2 – cena aktualizowana
3 – cena podlegająca przeglądowi

(wskaź numer wyboru)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

€

Numer SIRET (Nr SIREN + Nr NIC) podmiotu upoważnionego

W przypadku grupowania przedsiębiorstw liczba przedsiębiorstw stanowiących grupowanie (upowaznieni)

Numer SIREN
Głównych uczestników

Czy dopuszcza się outsourcing w udzielonym zamówieniu? (jeżeli tak, wskaź kiedy)

Czy umowa dopuszcza stosowanie karty zakupowej? (jeżeli tak, wskaź kiedy)

Nr SIREN										NIC									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Czy umowa zawiera klauzule społeczne? (jeżeli tak, wskaź jaką)

Czy umowa zawiera klauzule ochrony środowiska? (jeżeli tak, wskaź jaką)

Informacja o odrzuceniu ofert

Liczba ofert otrzymanych

Liczba ofert odrzuconych

1	2	3	4
---	---	---	---

1	2	3	4
---	---	---	---

Komentarze (maksimum 50 znaków):

Źródło: Ministère de l'économie, des finances, *Guide du recensement économique des contrats de la commande publique*, wersja z 10 kwietnia 2020 r., odnośnik http, s. 16.

Obowiązek (ewentualnie – odnosząca się do kontraktów mniejszej wartości – rekomendacja) dokonywania zgłoszeń udzielonych zamówień nie obejmuje zamawiających, którzy mają obowiązek korzystać z odrębnego od REAP systemu zgłoszeń CHORUS, tj. zamawiających korzystających z systemów zakupów dynamicznych i scentralizowanych. Z bazy CHORUS dane mogą być zasysane przez systemy OECP automatycznie. Dodatkowo, źródłem informacji o zamówieniach publicznych – ale jedynie tych udzielanych w formule elektronicznej – jest system

udostępniany na rządowej platformie PLACE (*Plateforme des Achats de l'Etat*).

W oparciu o systemy pozyskiwania informacji o udzielonych w sektorze publicznych zamówieniach OECP opracowuje informacje zbiorcze. Pierwszorzędną i zasadniczą funkcją OECP jest bowiem wspieranie polityk publicznych, nie zaś zapewnienia przejrzystości systemu zamówień publicznych dla obywateli. Tę funkcję wypełniają raczej regulacje ogólniejszej natury odnoszące się do zamówień publicznych oraz zapewnienia dostępu do informacji publicznej. Innymi słowy, we Francji nie ma systemu, który – autonomicznie od systemu udzielania zamówień publicznych i ich monitorowania – zapewniałby obywatelom stale aktualizowaną informację o zamówieniach udzielonych przez jednostki stanowiące odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych. Istnieje jednak system (OECP), który monitoruje działania takich jednostek na potrzeby podejmowania decyzji w zakresie kształtowania polityk publicznych.

Należy także zauważyć, że poszczególne jednostki administracji publicznej, także w skali regionalnej (np. w Bretanii⁶ i Oksytanii), podejmują starania o stosowanie standardu OCDS, w tym standardów samych zamówień i standardu automatyzacji danych o oferentach. Rząd wspiera te wysiłki i wyznaczył cel, aby ostatecznie standard ten był stosowany powszechnie. Osiągnięcie tego celu jest w planach związane z programem:

- (a) upraszczania procedur (w ramach regulacji unijnej),
- (b) upowszechniania cyfryzacji procedur,
- (c) zwiększania intensywności szkolenia osób obsługujących zamówienia publiczne.

3. 2. Grecja

Główne akty regulujące w Grecji zagadnienie udzielania i wykonywania zamówień publicznych to:

- (a) ustawa 4412/2016 w sprawie umów na roboty publiczne, dostawy i usługi (*Νόμος 4412 Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών*), stanowiąca zasadniczo wykonanie dyrektywy 2014/24/UE),

---

6 Tu zasadniczo na podstawie lokalnego tzw. Aktu Małej Przedsiębiorczości (stowarzyszenia) Breizh (*Breizh Small Business Act*), którego sygnatariuszami są zamawiający i przedsiębiorstwa zainteresowane ubieganiem się o lokalne zamówienia publiczne.

- (b) ustawa 4413/2016 w sprawie udzielania i wykonywania koncesji (*Νόμος 4413/2016 Ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων παραχώρησης*) stanowiąca wykonanie dyrektywy 2014/23),
- (c) ustawa 4782/2021 o modernizacji, uproszczeniu i reformie ram zamówień publicznych oraz o uściśleniu warunków zamówień publicznych w obszarze obronności i bezpieczeństwa, a także w zakresie rozwoju, infrastruktury i ochrony zdrowia (*Νόμος 4782/2021 Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία*),
- (d) ustawa 3389/2005 o partnerstwie publiczno-prywatnym (*Νόμος 3389/2005 Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα*) – w zakresie, w jakim określa ona standardowe minimalne warunki, które muszą być stosowane w umowach o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Na podstawie art. 38 i art. 250 Ustawy 44/2016, a zatem podstawowego aktu dotyczącego zamówień publicznych greckiego systemu prawnego, funkcjonuje w Grecji Centralny Elektroniczny Rejestr Zamówień Publicznych (*Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων, ΚΗΜΔΗΣ, ΚΙΜΔΙΣ*). Stanowi on składnik Narodowego Systemu Elektronicznych Zamówień Publicznych (*Εθνικό Σύστηματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων, ΕΣΗΔΗΣ, ΕΣΙΔΙΣ*) prowadzonego przez specjalny Dyrektoriat usytuowany w Urzędzie do spraw Handlu i Ochrony Konsumentów (*Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή*). Zgłasza się do niego wszystkie kontrakty na dostawy dóbr i usług o wartości powyżej 1000 euro bez VAT (*ΦΠΑ*).

3. 3. Niemcy

Niemcy są państwem o strukturze federalnej. Implikuje to także zasadniczo sfederalizowaną strukturę tworzenia i stosowania prawa zamówień publicznych, ale z zastrzeżeniem (wynikającym z zastosowania art. 72 ust. 2 Konstytucji Niemiec (*Grundgesetz, GG*)), że landy mogą wybrać model własnej implementacji prawa zamówień publicznych albo zdać się na bezpośrednie stosowanie prawa federalnego.

Obecnie model ten przedstawia się tak, że landy stosują prawodawstwo federalne co do zamówień publicznych przekraczających progi unijne; w odniesieniu do zamówień nie przekraczających tych progów, 15 z 16 landów implementowało ustawodawstwo federalne, zaś 1 land (Bawaria) stosuje prawo federalne bezpośrednio. To, z kolei, oznacza, że na poziomie federalnym ustanawiane są przepisy

wykonujące prawo Unii Europejskiej, w tym wykonujące dyrektywy odnoszące się do zamówień publicznych. Warto podkreślić, że z tego unijnego prawa wynikają także zasady ogólne prawa zamówień publicznych stosowane w zakresie zamówień o wartości nie przekraczającej pułapów określonych w prawie UE. W odniesieniu do tej grupy zamówień w Niemczech przyjęto szereg przepisów krajowych; stosowanie tego prawa zapewnia natomiast zdecentralizowana struktura instytucjonalna, właściwa dla każdego z landów. Organy tworzące składniki każdej takiej struktury landowej są kompetentne, aby przyjąć ewentualne zasady zapewniania przejrzystości zamówień złożonych przez jednostki stanowiące odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych.

Przyjęte reguły krajowe odnoszące się do zamówień o wartości poniżej progów wynikających z prawa unijnego (*Unterschwelldvergabe*) wymagają zastosowania najmniej złożonych reguł w odniesieniu do zamówień o wartości równej lub mniejszej niż 50 tys. euro oraz – wyjątkowo, w odniesieniu do zamówień na roboty budowlane – od 100 tys. euro. W obu przypadkach w szczególności nie wymaga się publikacji notyfikacji ogłoszenia w kwalifikowanej formie.

Tabela 2. Regulacyjna struktura niemieckiego system zamówień publicznych

Pułap wartości przedmiotu zamówienia	Regulacja	Zasadniczy przedmiot regulacji
<p>Powyżej progów dyrektyw unijnych</p>	<p>Ustawa o ograniczeniu konkurencji (<i>Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, GWB</i>)</p> <p>Zarządzenie o udzielaniu zamówień publicznych (<i>Vergabeverordnung, VgV</i>)</p> <p>Rozporządzenia o udzielaniu zamówień publicznych w obszarze robót budowlanych (<i>Vergabe- und Vertragsordnung für Bauleistungen, VOB</i>) – w zakresie regulacji części A, sekcji 2</p> <p>Rozporządzenia sektorowe (<i>Sektorenverordnung, SektV</i>)</p> <p>Zarządzenie w sprawie udzielenia koncesji (<i>Konzessionsvergabeordnung, KonzVgV</i>)</p> <p>Zarządzenie w sprawie udzielania zamówień w obszarze obronności i bezpieczeństwa (<i>Vergabeverordnung für die Bereiche Verteidigung und Sicherheit, VSVgV</i>)</p>	<p>Wykonanie dyrektywy 2014/24/UE</p> <p>Uzupełnienie regulacji GWB w zakresie zamówień publicznych</p> <p>Regulacja dotycząca zamówień publicznych na roboty budowlane</p> <p>Regulacja dotycząca zamówień sektorowych regulowanych w dyrektywie 2014/25/UE</p> <p>Wykonanie dyrektywy 2014/13/UE</p> <p>Wykonanie dyrektywy 2009/81/UE i właściwych przepisów dyrektywy 2014/24/UE</p>
<p>Poniżej progów dyrektyw unijnych</p>	<p>Kodeks postępowania w zamówieniach na dostawy i usługi poniżej progów unijnych (<i>Unterschwellenvergabeordnung, UVgO</i>)</p> <p>Rozporządzenia w sprawie umów na dostawy i usługi (<i>Vergabe- und Vertragsordnung für Leistungen, VOL</i>) – sekcja 1</p> <p>Rozporządzenie o umowach na roboty publiczne (<i>Vergabe- und Vertragsordnung für Bauleistungen, VOB</i>) – sekcja 1</p>	<p>Regulacja dotyczy postępowań federalnych; jest przedmiotem implementacji w poszczególnych landach. Wytyczne wykonawcze są zawarte w Kodeksie budżetowym (federalnym), a także w landowych kodeksach budżetowych.</p> <p>Podlega zastąpieniu przez UVgO w momencie osiągnięcia pełnej regulacji w kodeksach budżetowych (federalnym i landowych).</p> <p>Określa reguły zamówień publicznych na roboty budowlane o wartości poniżej pułapów unijnych.</p>

Źródło: opracowanie własne

Do zasadniczych celów niemieckiej regulacji należy m.in. ułatwienie stosowania przyjętych reguł zamówień publicznych (w szczególności wtedy, gdy reguły te stosowane są przez administrację samorządową lokalną i regionalną, do zamówień świadczonych w modelu *in-house*), zapewnienie możliwości monitorowania zamówień w naturalnie zdecentralizowanym w RFN systemie tych zamówień, dostosowanie ich do wymagań zrównoważenia gospodarczego oraz innowacyjności, włączenie do zamówień wymogów o charakterze społecznym i zmierzających do ochrony pracy, a także wytworzenie wiarygodnych danych o udzielanych zamówieniach publicznych. Do celów tych nie należy jednak zapewnienie przejrzystości realizowane w ten sposób, że jednostki sektora finansów publicznych byłyby zobowiązane do publicznego udostępniania informacji o konkretnych zawartych umowach i ich warunkach.

Żadna ze wskazanych regulacji nie stwarza bezpośrednio obowiązku ujawniania treści umów zawartych przez odpowiedniki polskich jednostek finansów publicznych z przedsiębiorcami. Jak wszędzie w Unii Europejskiej, dostęp do informacji o zawartych umowach może być uzyskany w granicach określonych przez regulacje dotyczące dostępu do informacji publicznych. Źródłem informacji jest także ślad dokumentowy pozostawiony w ramach procedur zamówień publicznych – także tych odnoszących się do zamówień poniżej progów unijnych i krajowych.

Należy jednak podkreślić, że ten stan prawny będzie zmieniony z uwagi na treść porozumienia koalicyjnego obecnego rządu. Przewiduje on bowiem zwiększenie przejrzystości reguł zamówień publicznych poprzez wprowadzenie standardów otwartego dostępu do danych dotyczących otwieranych procedur zamówieniowych oraz procedur rozstrzygniętych.

3. 4. Norwegia

W norweskim systemie prawnym, podstawowe akty, które odnoszą się do przejrzystości zamówień publicznych to obecnie:

- (a) ustawa nr 73 z 17 czerwca 2016 r. o zamówieniach publicznych (*Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser*),
- (b) rozporządzenie nr 974 z 12 sierpnia 2016 r. o zamówieniach publicznych (*Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser*),
- (c) rozporządzenie nr 975 z 12 sierpnia 2016 r. o regułach zakupowych w sektorach dostaw (*Forskrift 12. august 2016 nr. 975 om innkjøpsregler i forsyningssektorene*),
- (d) rozporządzenie nr 976 z 12 sierpnia 2016 r. o kontraktach koncesyjnych (*Forskrift 12. august 2016 nr. 976 om konsesjonskontrakter*),

(e) rozporządzenie nr 1288 z 15 listopada 2002 r. o organie odwoławczym [*Klagenemnda*] do spraw zamówień publicznych (*Forskrift 15. november 2002 nr. 1288 om klagenemnd for offentlige anskaffelser*).

Przyjęte w nich zasady i reguły są zbieżne z tymi, które zostały ustanowione w unijnych dyrektywach dotyczących zamówień publicznych. Istotne dla realizacji zasad otwartości są również:

- (a) ustawa z 10 lutego 1967 r. o postępowaniu w sprawach administracji publicznej (*Lov om benhandlingsmåten i forvaltningsaken, Forvaltningslova*), która określa zasadnicze reguły działania administracji, w tym prawa obywateli,
- (b) ustawa z 19 maja 2006 r. o prawie wglądu do dokumentów w obrocie urzędowym (*Lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd, Offentlighetslova*), która ustanawia zasadę dostępu obywateli do informacji wytworzonych w sektorze publicznym oraz określa zasady realizacji tego prawa.

Norweska administracja publiczna realizuje zasadę otwartości. Oficjalnie ogłoszona w 2009 r., nadal obowiązująca i realizowana, polityka komunikacyjna państwa⁷ przewiduje m.in. obowiązek zapewnienia obywatelom dostępu do informacji o wszystkich działaniach rządu centralnego (inne organy realizują swoją własną politykę w tym zakresie). W tych ramach rząd powołał do życia wyspecjalizowaną agencję DIFI (Dyrektoriat do spraw zarządzania i technologii informatyczno-komunikacyjnych, *Direktoratet for Forvaltning og IKT*).

Działania DIFI skupiają się na zapewnianiu elektronicznej komunikacji obywateli w sprawach publicznych (objętych kompetencjami rządu centralnego) poprzez rozwijanie systemu elektronicznego dostępu do dokumentów inicjowanego przez obywateli. Z uwagi na przepisy wspomnianej już Ustawy o prawie dostępu do dokumentów obrotu publicznego (*Lov om rett till innsyn i dokument i offentleg verksemd, tzw. Offentleglova*), dostęp do informacji jest szerszy, bo obejmuje także inne szczeble władzy publicznej w Norwegii i odnosi się do zamówień publicznych oraz umów zawieranych przez norweskie odpowiedniki jednostek sektora finansów publicznych.

Pewne znaczenie systemowe w Norwegii ma także ustawa o przejrzystości i działaniach przedsiębiorstw w odniesieniu do praw człowieka i godziwych warunków pracy (*Lov av 16. juni 2021 om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, tzw. Åpenhetsloven, czyli „Ustawa o otwartości”*).

---

7 Fornyings- og Administrasjonsdepartementet, *Statens kommunikasjonspolitikk fastsett av Fornyings- og Administrasjonsdepartementet 16. Oktober 2009*, Oslo 2009.

Funkcją tej regulacji jest zapewnienie ogólnego dostępu do informacji o tym, czy przedsiębiorstwa oferujące w Norwegii towary i usługi – w odniesieniu do prowadzonej przez siebie działalności, a więc także w kontekście umów zawieranych z sektorem publicznym – przestrzegają praw podstawowych oraz wymagań warunków pracy – w ramach kryteriów określonych na podstawie standardów ONZ (*UN Guiding Principles on Business and Human Rights, UNGP*), Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) oraz wskazówek OECD odnoszących się do przedsiębiorstw wielonarodowych. Są to wymagania zasadniczo zbieżne z już obowiązującymi (na mocy przepisów Sekcji 5 norweskiej ustawy o zamówieniach publicznych) wymaganiami, które i tak muszą być spełnione przez podmioty starające się o zamówienia publiczne.

Do ujawniania informacji na podstawie „Ustawy o otwartości” są zobowiązane jedynie przedsiębiorstwa „większe”, tj. takie, które spełniają dwa z trzech następujących kryteriów:

- (a) ich roczne przychody przekraczają 70 mln koron norweskich (NOK),
- (b) ich suma bilansowa przekracza 35 mln NOK,
- (c) średnie zatrudnienie (w przeliczeniu na całe etaty, tj. w jednostkach FTE) przekracza 50 FTE.

Mniejsze przedsiębiorstwa mają również obowiązek przestrzegania praw podstawowych i pracowniczych. Nie obejmuje ich jednak obowiązek udzielania informacji. W ocenie efektywności „Ustawy o otwartości” należy zwrócić uwagę na jej § 6, który zawiera wiele wyjątków dotyczących ujawniania informacji, w tym odnoszących się do treści zawartych przez przedsiębiorstwa umów zawartych z jednostkami sektora publicznego. Wykluczenia obejmują informacje, które dotyczą interesów osób trzecich, objęte tajemnicą przedsiębiorstwa, a także odnoszące się do umów w zakresie ochrony praw autorskich.

Istotniejszym czynnikiem, który jest w Norwegii uznany za taki, który będzie zwiększał przejrzystość relacji pomiędzy norweskimi odpowiednikami jednostek sektora finansów publicznych a oferentami w procedurach zakupu dóbr i usług jest cyfryzacja procesów zamówień publicznych. Proces cyfryzacji jest już zawansowany. Realizuje go wspomniana już rządowa agencja DIFI. W ramach realizowanego planu, DIFI zaplanowała wprowadzenie systemu dokumentacji procesu udzielania zamówień publicznych *eBevis* (w dosłownym tłumaczeniu „e-Dowód”). Celem systemowym jest w tym zakresie spełnienie standardów OCDS.

3. 5. Szwecja

Przepisy, które dotyczą zagadnienia otwartości udzielonych w Szwecji zamówień publicznych są w szwedzkim systemie prawnym zawarte przede wszystkim w:

- (a) ustawie 2016:1145 o zamówieniach publicznych (*Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling*),
- (b) ustawie 2016:1146 o zamówieniach w sektorach świadczenia usług (*Lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna*),
- (c) ustawie 2016:1147 o udzielaniu koncesji (*Lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner*),
- (d) ustawie 2011:1029 o zamówieniach w obszarze obrony i bezpieczeństwa (*Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet*).

Reguły prawa szwedzkiego, w szczególności te zawarte w ustawie 2016:1145 o zamówieniach publicznych, zawierają istotną liczbę norm prawnych dotyczących zapewnienia przejrzystości procesu udzielania zamówień - zarówno takich, które są ponad progami dyrektyw, jak i poniżej tych progów (*icke direktivstryd upphandling*). Do najistotniejszych reguł w tym zakresie należą postanowienia wspomnianej ustawy, zgodnie z którymi:

- (a) na żądanie uczestnika postępowania (ale jedynie takiego, w którym wartość przedmiotu zamówienia wynosi co najmniej 1 mln euro co do dostaw albo 10 mln euro co do robót budowlanych), któremu nie udzielono w danym postępowaniu przetargowym zamówienia, zamawiający mają obowiązek przedstawić (stanowiącą rezultat przetargu) umowę zawartą z podmiotem, który przetarg wygrał (rozdział 12 sekcja 19A z związku z sekcją 17),
- (b) w żadnym przypadku jednak nie muszą być ujawniane te postanowienia umów, które dotyczą „warunków operacyjnych” dostawcy lub zamawiającego objętych klauzulą tajemnicy przedsiębiorstwa lub których ujawnienie mogłoby spowodować szkodę po stronie podmiotów, których to dotyczy (rozdział 12 sekcja 20); nie ujawnia się również informacji mającej znaczenie dla bezpieczeństwa państwa albo dla zastosowania środków dochodzeniowych; decyzje odmowne wymagają uzasadnienia właściwego dla decyzji administracyjnych,
- (c) sporządzenie kopii (także elektronicznych) dokumentów do 9 stron jest bezpłatne, za 10 stronę pobiera się opłatę 50 koron i dodatkowo 2 korony za każdą następną stronę; wnioskujący pokrywa także koszty dostarczenia kopii, np. pocztą.

Należy również zaznaczyć, że szczególne reguły odnoszą się dodatkowo do zamówień odpowiednio niskiej wartości, które nie przekraczają nawet krajowych pułapów zastosowania pełnych reguł prawa zamówień publicznych. W zakresie tego rodzaju zamówień obecnie obowiązujące przepisy wymagają zastosowania zasad ogólnych prawa zamówień publicznych. Jednocześnie, jednostki zamawiające są zobowiązane do gromadzenia i przechowywania dokumentacji dotyczącej tego rodzaju zamówień. Ta dokumentacja ma umożliwić wykazanie obiektywnego uzasadnienia decyzji o udzieleniu zamówienia wobec podmiotów kontrolujących (w szczególności wobec organu zamówień publicznych (*Upphandlingsmyndigheten*)) oraz wszystkich osób uprawnionych do dostępu do informacji publicznej. Ma zatem umożliwić wykazanie, że kluczowe decyzje były podjęte w ramach procedury gwarantującej w szczególności przestrzeganie zasady konkurencyjności i równego traktowania oferentów.

3. 6. Włochy

Podstawowymi aktami włoskiego prawa zamówień publicznych są:

- (a) bardzo rozległa regulacja zawarta w dekrete legislacyjnym nr 50 z 18 kwietnia 2016 zwanego „Kodeksem kontraktów publicznego” (*Decreto legislativo 18 aprile 2016 No. 50 Codice dei contratti pubblici*),
- (b) odnosząca się do „Kodeksu” regulacja „scalająca” i „korygująca” zawarta w dekrete legislacyjnym nr 56 z 19 kwietnia 2017 r. (*Decreto legislativo 19 aprile 2017 No. 56 disposizioni integrative e correttive ai decreto legislativo 18 aprile 2016 No. 50*),
- (c) ustawa nr 120 z 11 września 2020 r. dotycząca pilnych środków upraszczających i odnoszących się do innowacji cyfrowych, tzw. „Dekret upraszczający” (*Legge 11 settembre 2020 n. 120 Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 16 luglio 2020 n. 76 ricante “Misure urgenti per la semplificazione e l’innovazione digitali” (“Decreto Semplificazioni”)*),
- (d) ustawa nr 77 z 31 maja 2021 dotycząca zarządzania Narodowym Planem Odbudowy i Odporności, a także pierwszych środków dla wzmocnienia struktur administracyjnych oraz przyspieszenia i uproszczenia procedur (*Legge 31 maggio 2021 n. 77 ricante «Governance del Piano nazionale di ripresa e resilienza e prime misure di rafforzamento delle strutture amministrative e di accelerazione e snellimento delle procedure.»*) - określana jako „Dekret upraszczający bis” (*„Decreto Semplificazioni bis”*).

W kontekście zasady przejrzystości systemu zamówień publicznych, zasadniczym problemem włoskiego prawa zamówień publicznych jest zarządzanie systemem tak, by nie został zawłaszczony przez zorganizowane grupy przestępcze, by zapewnić monitorowanie i uczciwą rotację przedsiębiorców, którym udziela się zamówień publicznych, a także by zintegrować regulację prawną zamówień publicznych z regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego i zapewnienia efektywności energetycznej. Z tego powodu, regulacje włoskie (oraz wynikająca z nich włoska praktyka stosowania prawa zamówień publicznych) dąży do jak najszerzego zastosowania rozwiązań cyfrowych. W szczególności dotyczy to obszaru zamówień ramowych oraz umów zawieranych *ad hoc*, tj. z uwagi na pilne potrzeby administracji publicznej. Realizacji wspomnianego celu służy także stworzenie listy certyfikowanych dostawców (tj. takich, co do których system aktualizuje spełnianie przez nich określonych wymogów stawianych w kontekście zamówień publicznych), a także uproszczenie i przyspieszenie zakupów technologii cyfrowych. Przyspieszeniu postępowań ma służyć także obniżenie progów, od których stosowane są krajowe reguły zamówień publicznych (obecnie, po zmianach, wynoszą one 150 tys. euro dla umów na dostawy oraz 139 tys. euro dla usług budowlanych i projektowych w budownictwie).

W tym kontekście, z punktu widzenia zasadniczego przedmiotu tej ekspertyzy, bardzo istotne jest funkcjonowanie we Włoszech specjalnego obserwatorium zamówień publicznych. Obserwatorium to funkcjonuje w ramach Narodowego Urzędu Antykorupcyjnego (*Autorità Nazionale Anticorruzione*, ANAC). Korzysta ono z krajowej bazy danych zamówień publicznych (*Banca Dati Nazionale dei Contratti Pubblici*, BDNCP). Baza BDNCP działa na podstawie art. 62bis włoskiego Kodeksu cyfrowego (tj. dekretu legislacyjnego nr 82 z 2005 r. ze zm.). W bazie BDNCP zbiera się dane pochodzące od podmiotów zamawiających i przedsiębiorców dotyczące udzielonych zamówień (i zawartych umów), a także procedur wiodących do ich udzielenia. Przedsiębiorcy dokonują zgłoszeń w ramach pomocniczej bazy danych *Casellario Informatico* (będącej częścią składową BDNCP). Baza kompiluje także dane z innych publicznych zasobów informacyjnych, w tym z rejestrów policyjnych, podatkowych, antymafijnych, a także handlowych (tj. pochodzących z izb przemysłowo-handlowych). Z danych zbieranych w BDNCP mogą korzystać właściwe urzędy tj.: Straż Finansowa (*Guardia di Finanza*), karabinierzy, Prokuratura, organy kontroli finansowej Państwa, Ministerstwo Infrastruktury, Urząd Ochrony Konkurencji, Parlamentarne Biuro Budżetu, a także osoby, które uprawdopodobnią, że służy to ochronie ich interesów.

Wspomniane obserwatorium działające w ramach ANAC zajmuje się nie tylko monitorowaniem udzielonych zamówień publicznych, lecz także analizami statystycznymi i formułowaniem rekomendacji dotyczących w szczególności kosztów standardowych składników typowych w zamówieniach publicznych.

4. Wnioski

1. Istniejąca regulacja Unii Europejskiej zawiera znaczną liczbę przepisów, które służą zapewnieniu przejrzystości systemu udzielania i wykonywania zamówień publicznych. Przepisy te stanowią również wzorzec dla regulacji krajowych odnoszących się do zamówień o wartości przedmiotu zamówienia poniżej progów unijnych. Należy również podkreślić, że ustanowione w prawie unijnym zasady ogólne prawa zamówień publicznych (w tym zasad zachowania konkurencji, równości traktowania i proporcjonalnej do natury zamówień przejrzystości) mają odpowiednie zastosowanie do wszystkich, bez wyjątku, zamówień publicznych.
2. Modele systemowe zapewniania przejrzystości w udzielaniu zamówień publicznych przyjęte przez państwa uwzględnione w analizie są zróżnicowane nie tylko co do rozwiązań prawnych dotyczących sposobu ujawniania tych zamówień, ale – przede wszystkim – co do celów, które te modele mają realizować.
3. W większości uwzględnionych w analizie państw centralne miejsce zajmują zatem obserwatoria dysponujące stale aktualizowanymi bazami danych o przebiegu i rezultacie zamówień publicznych. W przyjętych w nich systemach, takie rozwiązanie ma służyć monitorowaniu sposobów wydawania pieniędzy publicznych przez jednostki stanowiące odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych, a także kontrolowaniu zakresu, w jakim potencjalni i rzeczywisti oferenci spełniają kryteria dostępu do zamówień publicznych. We Włoszech wyraźnym celem obserwatorium jest walka z przestępczością zorganizowaną oraz realizacja preferencji polityki publicznej, by zapewnić rotację w dostępie niektórych kategorii oferentów do zamówień publicznych (co samo w sobie – jako rozwiązanie systemowe – może budzić wątpliwości prawne, dla ekspertyzy jednak nieistotne).
4. Nie należy także rozwiązania greckiego interpretować inaczej jak właśnie jako takie, które ustanawia repozytorium danych o zawartych przez sektor publiczny umowach (o wartości powyżej

1000 euro), które ma umożliwić monitorowanie funkcjonowania systemu zamówień publicznych.

5. Wszystkie uwzględnione w analizie państwa pracują nad doskonaleniem systemów informatycznych służących wsparciu i monitorowaniu systemu zamówień publicznych. W wielu celach polityki publicznej w tym zakresie jest ucyfrowienie wszystkich procesów w tym zakresie. Ma ono automatycznie służyć zwiększeniu możliwości monitorowania i kontroli zamówień publicznych oraz zwiększeniu ich społecznej legitymizacji
6. Na marginesie można dodać, że systemy repozytoryjne funkcjonują także w innych państwach członkowskich UE niż te objęte analizą ekspertyzy, m. in. w Słowacji i Portugalii. W tym pierwszym państwie przyjęto regulę, zgodnie z którą warunkiem *ex lege* skuteczności umów zawartych przez jednostki sektora publicznego jest ich zgłoszenie do centralnego repozytorium (rejestr pod nazwą *Céntralny Register Zmlúv, CRZ*). Zasadniczą regułą wymuszającą prawidłową aktualizację CRZ jest ta, która odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych zobowiązuje do zgłaszania zawartych umów na drugi dzień po ich podpisaniu. Co do zasady ogólnej, dokonanie zgłoszenia jest warunkiem ich wejścia w życie. Nie stosuje się jednak tej reguły w niektórych przypadkach, w szczególności w zakresie, w jakim funkcją zawartych umów jest zapewnienie ochrony życia i zdrowia ludzi oraz ochrony mienia.